

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

19. december 2019 *

»Præjudiciel forelæggelse – direktiv 2000/31/EF – informations­samfundstjenester – direktiv 2006/123/EF – tjenesteydelser – formidling af kontakt mellem udlejere (professionelle og private), der har indkvarteringssteder til leje, og personer, der søger denne form for indkvartering – kvalificering – national lovgivning, der undergiver udøvelse af erhvervet som ejendomsformidler visse restriktioner – direktiv 2000/31/EF – artikel 3, stk. 4, litra b), andet led – pligt til at give meddelelse om foranstaltninger, der begrænser den frie bevægelighed for informations­samfundstjenester – manglende meddelelse – retsvirkning – straffesag, i forbindelse med hvilken der er fremsat et civilretligt erstatningskrav«

I sag C-390/18,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af undersøgelsesdommeren ved tribunal de grande instance de Paris (retten i første instans i Paris, Frankrig) ved afgørelse af 7. juni 2018, indgået til Domstolen den 13. juni 2018, i straffesagen mod

X,

procededeltagere:

YA,

Airbnb Ireland UC,

Hôtelière Turenne SAS,

Association pour un hébergement et un tourisme professionnels (AHTOP),

Valhotel,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling),

sammensat af præsidenten, K. Lenaerts, vicepræsidenten, R. Silva de Lapuerta, afdelingsformændene A. Arabadjiev, E. Regan, P.G. Xuereb og L.S. Rossi samt dommerne E. Juhász, M. Ilešič, J. Malenovský, D. Šváby (refererende dommer) og N. Piçarra,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: fuldmægtig V. Giacobbo-Peyronnel,

* Processprog: fransk.

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 14. januar 2019,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Airbnb Ireland UC ved advokaten D. Van Liedekerke, O.W. Brouwer og A.A. J. Pliego Selie,
- Association pour un hébergement et un tourisme professionnels (AHTOP) ved avocats B. Quentin, G. Navarro og M. Robert,
- den franske regering ved E. de Moustier og R. Coesme, som befuldmægtigede,
- den tjekkiske regering ved M. Smolek, J. Vláčil og T. Müller, som befuldmægtigede,
- den spanske regering ved M.J. García-Valdecasas Dorrego, som befuldmægtiget,
- den luxembourgske regering, først ved D. Holderer, derefter ved T. Uri, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved L. Malferrari, É. Gippini Fournier og S.L. Kaléda, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 30. april 2019,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked (»direktivet om elektronisk handel«) (EFT 2000, L 178, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet fremsat i forbindelse med en straffesag mod X med tiltale for bl.a. håndtering af midler med henblik på udøvelse af virksomhed vedrørende formidling og forvaltning af fast ejendom og virksomheder udført af en person, der ikke besidder et erhvervsbevis.

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 98/34

- 3 Artikel 1, stk. 1, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (EFT 1998, L 204, s. 37), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/48/EF af 20. juli 1998 (EFT 1998, L 217, s. 18) (herefter »direktiv 98/34«), bestemmer:

»I dette direktiv forstås ved:

[...]

2) »tjeneste«: enhver tjeneste i informationssamfundet, dvs. enhver tjeneste, der normalt ydes mod betaling, og som teleformidles ad elektronisk vej på individuel anmodning fra en tjenestemodtager.

Med henblik på denne definition forstås ved

- »teleformidling«: at en tjeneste ydes, uden at parterne er til stede samtidig
- »ad elektronisk vej«: at en tjeneste fra afsendelsesstedet sendes og på bestemmelsesstedet modtages ved hjælp af elektronisk databehandlingsudstyr (herunder digital komprimering) og datalagringsudstyr, og som udelukkende sendes, rutes og modtages via tråd, radio, optiske midler eller andre elektromagnetiske midler
- »på individuel anmodning fra en tjenestemodtager«: at en tjeneste ydes ved transmission af data på individuel anmodning.

[...]«

Direktiv (EU) 2015/1535

- 4 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535 af 9. september 2015 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (EUT 2015, L 241, s. 1) ophævede og erstattede fra den 7. oktober 2015 direktiv 98/34.
- 5 Artikel 1, stk. 1, litra b), i direktiv 2015/1535 bestemmer:

»I dette direktiv forstås ved:

[...]

b) »tjeneste«: enhver tjeneste i informationssamfundet, dvs. enhver tjeneste, der normalt ydes mod betaling, og som teleformidles ad elektronisk vej på individuel anmodning fra en tjenestemodtager.

Med henblik på denne definition forstås ved

- i) »teleformidling«: at en tjeneste ydes, uden at parterne er til stede samtidig
- ii) »ad elektronisk vej«: at en tjeneste fra afsendelsesstedet sendes og på bestemmelsesstedet modtages ved hjælp af elektronisk databehandlingsudstyr (herunder digital komprimering) og datalagringsudstyr, og som udelukkende sendes, rutes og modtages via tråd, radio, optiske midler eller andre elektromagnetiske midler
- iii) »på individuel anmodning fra en tjenestemodtager«: at en tjeneste ydes ved transmission af data på individuel anmodning.

En vejledende liste over tjenester, der ikke er omfattet af denne definition, findes i bilag I.«

- 6 Dette direktivs artikel 5, stk. 1, bestemmer:

»Med forbehold af artikel 7 meddeler medlemsstaterne straks Kommissionen ethvert udkast til teknisk forskrift, medmindre der er tale om en almindelig gengivelse af en international eller europæisk standard, i hvilket tilfælde oplysning om den relevante standard vil være tilstrækkelig. De meddeler ligeledes Kommissionen grundene til, at det er nødvendigt at indføre en sådan teknisk forskrift, medmindre disse grunde allerede fremgår af udkastet.

[...]«

- 7 I medfør af artikel 10, stk. 2, i direktiv 2015/1535 gælder henvisninger til direktiv 98/34 nu som henvisninger til direktiv 2015/1535.

Direktiv 2000/31

- 8 Følgende fremgår af ottende betragtning til direktiv 2000/31:

»Formålet med dette direktiv er at skabe en retlig ramme for at sikre fri bevægelighed for informationssamfundstjenester mellem medlemsstaterne og ikke at harmonisere det strafferetlige område som sådant.«

- 9 I den affattelse af artikel 2, litra a), i direktiv 2000/31, der var gældende, indtil direktiv 2015/1535 trådte i kraft, defineredes »informationssamfundstjenester« som tjenester som defineret i artikel 1, stk. 1, nr. 2), i direktiv 98/34. Siden ikrafttrædelsen af direktiv 2015/1535 har denne henvisning skullet forstås som en henvisning til dette direktivs artikel 1, stk. 1, litra b).

- 10 Artikel 2, litra h), i direktiv 2000/31 bestemmer:

»h) »koordineret område«: de krav, der i medlemsstaterne[s] retssystemer er fastsat for leverandører af informationssamfundstjenester eller for informationssamfundstjenester, uanset om de er generelle eller specifikt fastsat for disse.

i) Det koordinerede område vedrører krav, som tjenesteyderen skal opfylde:

- når han påbegynder aktivitet som leverandør af informationssamfundstjenester, f.eks. krav til kvalifikationer, tilladelse og underretningsordninger
- når han udøver aktivitet som leverandør af informationssamfundstjenester, f.eks. krav til tjenesteyderens adfærd, krav til kvaliteten eller indholdet af tjenesten, herunder krav, som gælder i forbindelse med reklamer og kontrakter, eller krav vedrørende tjenesteyderens ansvar.

ii) Det koordinerede område omfatter ikke krav som f.eks.:

- krav til varer som sådan
- krav til levering af varer
- krav til tjenester, som ikke ydes elektronisk.«

- 11 Dette direktivs artikel 3, stk. 2 og 4-6, lyder således:

»2. Medlemsstaterne må ikke af grunde, der henhører under det koordinerede område, begrænse adgangen til at levere informationssamfundstjenester fra en anden medlemsstat.

[...]

4. Medlemsstaterne kan træffe foranstaltninger til fravigelse af stk. 2 for en bestemt informationssamfundstjeneste, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- a) foranstaltningerne skal:
- i) være nødvendige af en af følgende grunde:
    - ufravigelige retsgrundsætninger, især forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af lovovertrædelser, herunder beskyttelsen af mindreårige og bekæmpelsen af enhver tilskyndelse til had på grund af race, køn, religion eller nationalitet, og krænkelser af enkeltpersoners værdighed
    - beskyttelse af folkesundheden
    - den offentlige sikkerhed, herunder national sikkerhed og forsvar
    - beskyttelse af forbrugere, herunder investorer
  - ii) træffes over for en informationssamfundstjeneste, som krænker de i nr. i) omhandlede mål, eller som udgør en alvorlig og tungtvejende risiko for en krænkelse af disse mål
  - iii) stå i et rimeligt forhold til disse mål
- b) uden at det berører retssager, herunder forudgående retsmøder og handlinger, der udføres i forbindelse med efterforskning af kriminalsager, skal medlemsstaten, inden den træffer de pågældende foranstaltninger:
- have opfordret den i stk. 1 omhandlede medlemsstat til at træffe foranstaltninger, og denne medlemsstat har ikke truffet disse foranstaltninger, eller de har ikke været tilstrækkelige
  - have meddelt Kommissionen og den i stk. 1 omhandlede medlemsstat, at den har til hensigt at træffe sådanne foranstaltninger.

5. Medlemsstaterne kan i hastende tilfælde fravige betingelserne i stk. 4, litra b). Foranstaltningerne skal i så fald snarest muligt meddeles Kommissionen og den i stk. 1 omhandlede medlemsstat med angivelse af grundene til, at medlemsstaten finder, at der er tale om et hastende tilfælde.

6. Uden at dette berører medlemsstatens mulighed for at anvende de pågældende foranstaltninger, skal Kommissionen hurtigst muligt undersøge, om de anmeldte foranstaltninger er i overensstemmelse med fællesskabsretten; kommer Kommission til den konklusion, at foranstaltningerne ikke er i overensstemmelse med fællesskabsretten, skal den anmode den pågældende medlemsstat om at undlade at træffe de påtænkte foranstaltninger eller om straks at bringe allerede trufne foranstaltninger til ophør.«

Direktiv 2006/123/EF

- ¹² Artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (EUT 2006, L 376, s. 36) bestemmer:

»Hvis bestemmelserne i dette direktiv strider mod en bestemmelse i en anden fællesskabsretsakt om særlige aspekter af adgangen til eller udøvelsen af servicevirksomhed inden for særlige områder eller særlige erhverv, har bestemmelsen i den anden fællesskabsretsakt forrang og finder anvendelse på disse særlige områder eller erhverv. [...]«

Fransk ret

- 13 Artikel 1 i loi n° 70-9 du 2 janvier 1970 réglementant les conditions d'exercice des activités relatives à certaines opérations portant sur les immeubles et les fonds de commerce (lov nr. 70-9 af 2.1.1970 om regulering af betingelserne for udøvelse af virksomhed i forbindelse med visse transaktioner vedrørende fast ejendom og virksomheder) (JORF af 4.1.1970, s. 142), i den affattelse, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen (herefter »Hoguets-loven«), bestemmer:

»Bestemmelserne i nærværende lov finder anvendelse på fysiske og juridiske personer, der sædvanligvis udfører eller yder bistand, også som biaktivitet, til transaktioner vedrørende fast ejendom tilhørende tredjemand i forbindelse med:

1° køb, salg, søgning, udveksling, udlejning eller fremleje, både sæsonbetonet og ikke sæsonbetonet, møbleret og møbleret af bebygget eller ubebygget fast ejendom

[...]«

- 14 Lovens artikel 3 bestemmer:

»De i artikel 1 omhandlede aktiviteter kan kun udøves af fysiske eller juridiske personer, der er indehavere af et erhvervsbevis, som er udstedt af præsidenten for det lokale handels- og industrikammer eller af præsidenten for handels- og industrikammeret i departementet Île-de-France, af en varighed og i henhold til betingelser fastsat ved dekret efter høring af Conseil d'État [øverste administrative råd], hvori de transaktioner, som de kan foretage, præciseres. [...]

Beviset må kun udstedes til fysiske personer, som:

1° kan godtgøre deres faglige kvalifikationer

2° kan godtgøre, at de kan stille økonomisk sikkerhed, der gør det muligt at tilbagebetale midler [...]

3° tegner en forsikring mod de økonomiske følger af deres erstatningsansvar i forbindelse med erhvervsudøvelse

4° ikke er ude af stand til eller har forbud mod at udøve [...]

[...]«

- 15 Den nævnte lovs artikel 5 fastsætter:

»De i artikel 1 omhandlede personer, som modtager [eller] opbevarer pengebeløb [...], skal overholde de betingelser, som er fastsat ved dekret efter høring af Conseil d'État, bl.a. formaliteterne vedrørende registerførelse og udstedelse af kvitteringer samt de øvrige forpligtelser, der følger af bemyndigelsen.«

- 16 Lovens artikel 14 er affattet således:

»Følgende straffes med seks måneders fængsel og 7 500 EUR i bøde:

- a) udførelse af eller ydelse af bistand til, også som biaktivitet, de i artikel 1 omhandlede transaktioner uden at besidde det i artikel 3 omhandlede bevis eller efter at have afleveret det eller undladt at aflevere det efter pålæg fra den kompetente administrative myndighed

[...]«

17 Artikel 16 i Hogueu-loven bestemmer:

»Følgende straffes med to års fængsel og 30 000 EUR i bøde:

1° modtagelse eller opbevaring af pengebeløb, effekter eller værdier, uanset adkomst og uanset, hvordan dette sker, i forbindelse med de i artikel 1 omhandlede transaktioner:

a) enten i strid med artikel 3

b) eller i strid med de i artikel 5 fastsatte betingelser vedrørende registerførelse og udstedelse af kvitteringer, når disse registre og kvitteringer er obligatoriske i medfør af lovgivningen.

[...]«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 18 Airbnb Ireland UC, der er et irsk selskab med hjemsted i Dublin (Irland), indgår i Airbnb-koncernen, der består af flere selskaber, som er direkte eller indirekte ejet af Airbnb Inc., som er et selskab med hjemsted i De Forenede Stater. Airbnb Ireland tilbyder en elektronisk platform, der har til formål bl.a. i Frankrig, mod betaling af et gebyr, at formidle kontakt mellem på den ene side professionelle eller private værter, som råder over indkvarteringssteder til leje, og på den anden side personer, der søger denne form for indkvartering. Airbnb Payments UK Ltd, som er et selskab i henhold til lovgivningen i Det Forenede Kongerige med hjemsted i London (Det Forenede Kongerige), leverer onlinebetalingstjenester i forbindelse med denne formidling og forvalter koncernens betalingsvirksomhed i Den Europæiske Union. Endvidere har Airbnb France SARL, som er et fransk selskab, der er leverandør til Airbnb Ireland, til opgave at promovere denne platform over for brugere på det franske marked ved bl.a. at foranstalte reklamekampagner rettet mod specifikke målgrupper.
- 19 Ud over denne tjenesteydelse, der består i formidling af kontakt mellem udlejere og lejere ved hjælp af den elektroniske platform, der samler tilbuddene på ét sted, tilbyder Airbnb Ireland udlejerne et antal andre ydelser, såsom en skabelon, der definerer indholdet af deres tilbud, som tilvalg en fotograferingstjeneste, ligeledes som tilvalg en ansvarsforsikring og en garanti for skader på 800 000 EUR. Herudover stiller den et valgfrit hjælpemiddel med henblik på prissætning af deres lejemaal under hensyn til markedsgennemsnit hentet fra denne platform til rådighed for udlejerne. Hvis en udlejer accepterer en lejer, overfører lejeren lejebeløbet, med tillæg af 6%-12% til dækning af afgifter og servicegebyr til Airbnb Ireland, til Airbnb Payments UK. Airbnb Payments UK opbevarer midlerne for udlejers regning og overfører dem til udlejeren 24 timer efter, at lejeren har fået adgang til det lejede, hvilket muliggør, at lejeren får sikkerhed for, at boligen findes, og udlejeren garanti for betaling. Endelig har Airbnb Ireland indført en ordning, hvor udlejeren og lejeren kan give en bedømmelse med en karakter, der går fra nul til fem stjerner, og som er tilgængelig på den omhandlede elektroniske platform.
- 20 I praksis tilgår en internetbruger, der søger et indkvarteringssted til leje, som det fremgår af de af Airbnb Ireland afgivne forklaringer, den elektroniske Airbnb-platform og angiver det sted, hvor vedkommende ønsker at tage hen, perioden og antallet af personer efter eget valg. På grundlag heraf genererer Airbnb Ireland en liste til den pågældende over indkvarteringssteder, der er til rådighed, og som opfylder disse kriterier, således at vedkommende kan vælge et af disse og reservere det online.
- 21 I forbindelse hermed indgår brugerne af den omhandlede elektroniske platform, hvad enten de er udlejere eller lejere, en aftale med Airbnb Ireland vedrørende brugen af denne platform og med Airbnb Payments UK vedrørende de betalinger, der foretages via denne platform.

- 22 Den 24. januar 2017 indgav Association pour un hébergement et un tourisme professionnels (AHTOP) en anmeldelse med begæring om indtræden som civil part for bl.a. udøvelse af virksomhed vedrørende formidling og forvaltning af fast ejendom og virksomheder uden erhvervsbevis som omhandlet i Hogue-ten-loven i perioden fra den 11. april 2012 til den 24. januar 2017.
- 23 Til støtte for anmeldelsen har denne sammenslutning gjort gældende, at Airbnb Ireland ikke nøjes med at formidle kontakt mellem to parter ved hjælp af Airbnb-plattformen, men tilbyder supplerende tjenesteydelser, der er kendetegnende for formidlingsvirksomhed i forbindelse med transaktioner vedrørende fast ejendom.
- 24 Efter indgivelsen af den nævnte anmeldelse udstedte anklagemyndigheden ved tribunal de grande instance de Paris (retten i første instans i Paris, Frankrig) den 16. marts 2017 en begæring om forundersøgelse vedrørende bl.a. håndtering af midler med henblik på udøvelse af virksomhed vedrørende formidling og forvaltning af fast ejendom og virksomheder udført af en person, der ikke besidder et erhvervsbevis, i strid med Hogue-ten-loven i perioden fra den 11. april 2012 til den 24. januar 2017.
- 25 Airbnb Ireland har bestridt, at selskabet udøver virksomhed som ejendomsformidler, og har gjort gældende, at Hogue-ten-loven ikke finder anvendelse, da den er uforenelig med bestemmelserne i direktiv 2000/31.
- 26 I denne forbindelse finder undersøgelsesdommeren ved tribunal de grande instance de Paris (retten i første instans i Paris) det tvivlsomt, om den tjenesteydelse, som Airbnb Ireland leverer, skal kvalificeres som »informationssamfundstjeneste« i dette direktivs forstand, og i bekræftende fald, om nævnte direktiv er til hinder for, at Hogue-ten-loven anvendes på dette selskab i tvisten i hovedsagen, eller om direktivet derimod ikke er til hinder for at gøre Airbnb Irelands strafferetlige ansvar gældende med hjemmel i denne lov.
- 27 På denne baggrund har undersøgelsesdommeren ved tribunal de grande instance de Paris (retten i første instans i Paris) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Er ydelserne, der leveres i Frankrig af [Airbnb Ireland] via en elektronisk platform, som [drives fra] Irland, omfattet af princippet om fri udveksling af tjenesteydelser, der er fastsat i artikel 3 i [direktiv 2000/31]?
- 2) Kan de restriktive regler vedrørende udøvelsen af erhvervet som [ejendomsformidler] i Frankrig, som er fastsat i [Hogue-ten-loven], gøres gældende over for [Airbnb Ireland]?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Spørgsmålet, om anmodningen om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling

- 28 Airbnb Ireland har gjort gældende, at den forelæggende ret med urette har lagt til grund, at Airbnb Irelands virksomhed er omfattet af Hogue-ten-lovens anvendelsesområde. Den franske regering gav i retsmødet udtryk for det samme synspunkt.
- 29 I denne henseende er der ifølge fast retspraksis formodning for, at de spørgsmål om EU-retten's fortolkning, som den nationale ret har forelagt på baggrund af de retlige og faktiske omstændigheder, som den har ansvaret for at fastlægge – og hvis rigtighed det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve – er relevante. Domstolen kan kun afvise en anmodning fra en national ret, hvis det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller

dennes genstand, såfremt problemet er af hypotetisk karakter, eller såfremt Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan give en hensigtsmæssig besvarelse af de forelagte spørgsmål (dom af 22.6.2010, Melki og Abdeli, C-188/10 og C-189/10, EU:C:2010:363, præmis 27).

- 30 Når den forelæggende ret i det foreliggende tilfælde rejser spørgsmålet, om bestemmelserne i Hoguet-loven kan gøres gældende over for Airbnb Ireland, er det, som den franske regering i det væsentlige har anerkendt, fordi denne ret underforstået forudsætter, at den formidlingstjeneste, der ydes af dette selskab, er omfattet af denne lovs materielle anvendelsesområde.
- 31 Det fremgår imidlertid ikke klart, at den forelæggende rets fortolkning af Hoguet-loven klart er udelukket, henset til ordlyden af de nationale bestemmelser, der er indeholdt i forelæggelsesafgørelsen (jf. analogt dom af 22.6.2010, Melki og Abdeli, C-188/10 og C-189/10, EU:C:2010:363, præmis 28).
- 32 Airbnb Ireland har endvidere gjort gældende, at forelæggelsesafgørelsen indeholder en kort beskrivelse af den nationale franske lovgivning, og at den burde have taget andre bestemmelser i denne lovgivning i betragtning. Kommissionen er af den opfattelse, at forelæggelsesafgørelsen er kendetegnet ved en mangel på præcisering af de faktiske omstændigheder.
- 33 I den foreliggende sag angiver forelæggelsesafgørelsen kortfattet, men præcist den relevante nationale retlige ramme samt tvistens oprindelse og karakter. Det følger heraf, at den forelæggende ret på tilstrækkelig måde har angivet såvel de faktiske som de retlige omstændigheder, hvorunder den har forelagt sit spørgsmål om fortolkning af EU-retten, og den har forsynet Domstolen med alle de nødvendige oplysninger til, at denne sættes i stand til at besvare det forelagte spørgsmål på en måde, der kan være til nytte for den nationale ret (dom af 23.3.2006, Enirisorse, C-237/04, EU:C:2006:197, præmis 19).
- 34 Under disse omstændigheder kan den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse ikke afvises i sin helhed.

Indledende bemærkninger

- 35 Såvel AHTOP som Kommissionen har inden for rammerne af deres bemærkninger gjort gældende, at den i hovedsagen omhandlede lovgivning skal bedømmes i lyset af ikke blot direktiv 2000/31, men også Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer (EUT 2005, L 255, s. 22) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/64/EF af 13. november 2007 om betalingstjenester i det indre marked og om ændring af direktiv 97/7/EF, 2002/65/EF, 2005/60/EF og 2006/48/EF og om ophævelse af direktiv 97/5/EF (EUT 2007, L 319, s. 1).
- 36 Det bemærkes i denne henseende, at det som led i den samarbejdsprocedure mellem de nationale retter og Domstolen, som er indført ved artikel 267 TEUF, påhviler Domstolen at give den nationale ret et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der verserer for den. Ud fra dette synspunkt kan Domstolen ud fra samtlige de oplysninger, der er fremlagt af den nationale ret, og navnlig af forelæggelsesafgørelsens præmisser, udlede de EU-retlige bestemmelser og principper, som det under hensyntagen til genstanden for tvisten i hovedsagen er nødvendigt at fortolke med henblik på at omformulere de spørgsmål, der forelægges den, og fortolke alle de bestemmelser i EU-retten, som de nationale retter skal anvende for at træffe afgørelse i de for dem verserende tvister, også selv om disse bestemmelser ikke udtrykkeligt er omtalt i de præjudicielle spørgsmål (jf. i denne retning dom af 16.7.2015, Abcur, C-544/13 og C-545/13, EU:C:2015:481, præmis 33 og 34 og den deri nævnte retspraksis).

- 37 Det tilkommer imidlertid alene den nationale ret at fastlægge indholdet af de spørgsmål, den vil forelægge Domstolen. Når det således ikke fremgår af selve anmodningen, at en sådan omformulering er nødvendig, kan Domstolen ikke efter anmodning fra en af de berørte, der er nævnt i artikel 23 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, undersøge spørgsmål, som den nationale ret ikke har forelagt Domstolen. Hvis den nationale ret på baggrund af udviklingen af tvisten måtte finde det nødvendigt at indhente yderligere oplysninger om fortolkningen af EU-retten, må den igen forelægge sagen for Domstolen (jf. i denne retning dom af 11.6.2015, *Berlington Hungary m.fl.*, C-98/14, EU:C:2015:386, præmis 48 og den deri nævnte retspraksis).
- 38 I det foreliggende tilfælde er der, i mangel af enhver henvisning til direktiv 2005/36 og 2007/64 i de præjudicielle spørgsmål eller enhver anden tilkendegivelse i forelæggelsesafgørelsen, der ville kunne nødvendiggøre, at Domstolen giver sig i kast med en fortolkning af disse direktiver med henblik på at give den forelæggende ret et hensigtsmæssigt svar, ikke anledning til, at Domstolen tager stilling til de argumenter, der vedrører de nævnte direktiver, hvilket nemlig ville føre til, at Domstolen ville ændre det materielle indhold af de spørgsmål, som den er blevet forelagt.

Det første spørgsmål

- 39 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 2, litra a), i direktiv 2000/31 skal fortolkes således, at en formidlingstjeneste, der består i, ved hjælp af en elektronisk platform, mod betaling at formidle kontakt mellem potentielle lejere og professionelle eller ikke-professionelle udlejere, der udbyder ydelser i form af indkvartering af kortere varighed og samtidig også leverer en række andre ydelser, såsom en skabelon, der definerer indholdet af deres tilbud, en fotograferingstjeneste, en ansvarsforsikring, en garanti for skader, et hjælpemiddel med henblik på prissætning eller betalingstjenester vedrørende disse indkvarteringsydelser, skal kvalificeres som en »informationssamfundstjeneste«, der er omfattet af direktiv 2000/31.
- 40 Indledningsvis skal det for det første bemærkes, hvilket ikke bestrides af nogen af de parter og øvrige berørte, der har deltaget i den foreliggende sag, at den i hovedsagen omhandlede formidlingsvirksomhed er omfattet af begrebet »tjenesteydelse« som omhandlet i artikel 56 TEUF og direktiv 2006/123.
- 41 Ikke desto mindre skal der for det andet henvises til, at dette direktiv i henhold til dets artikel 3, stk. 1, ikke finder anvendelse, hvis dets bestemmelser strider mod en bestemmelse i en anden EU-retsakt om særlige aspekter af adgangen til eller udøvelsen af servicevirksomhed inden for særlige områder eller særlige erhverv.
- 42 Med henblik på at afgøre, om en tjenesteydelse som den i hovedsagen omhandlede er omfattet af direktiv 2006/123, således som AHTOP og den franske regering har gjort gældende, eller derimod, således som Airbnb Ireland, den tjekkiske og den luxembourgske regering samt Kommissionen har anført, af direktiv 2000/31, skal det derfor afgøres, om en sådan tjenesteydelse skal kvalificeres som en »informationssamfundstjeneste« som omhandlet i artikel 2, litra a), i direktiv 2000/31.
- 43 Under hensyn til den periode, hvor de forhold fandt sted, som er omfattet af den af AHTOP indgivne anmeldelse og den for den forelæggende ret verserende straffesag, i forbindelse med hvilken der er fremsat et civilretligt erstatningskrav, henviste definitionen af begrebet »informationssamfundstjeneste« i artikel 2, litra a), i direktiv 2000/31 i denne henseende først til artikel 1, stk. 1, nr. 2), i direktiv 98/34 og derefter, med virkning fra den 7. oktober 2015, til artikel 1, stk. 1, litra b), i direktiv 2015/1535. Denne definition var imidlertid ikke genstand for nogen ændring i forbindelse med ikrafttrædelsen den 7. oktober 2015 af direktiv 2015/1535, hvortil der derfor udelukkende skal henvises i denne dom.

- 44 I henhold til artikel 1, stk. 1, litra b), i direktiv 2015/1535 omfatter begrebet »tjeneste i informationssamfundet« »enhver tjeneste, der normalt ydes mod betaling, og som teleformidles ad elektronisk vej på individuel anmodning fra en tjenestemodtager«.
- 45 I det foreliggende tilfælde har den forelæggende ret anført, at den i hovedsagen omhandlede tjenesteydelse, således som det fremgår af denne doms præmis 18, består i ved hjælp af en elektronisk platform mod betaling at formidle kontakt mellem potentielle lejere og professionelle eller ikke-professionelle udlejere, der udbyder ydelser i form af indkvartering af kortere varighed med henblik på at gøre det muligt for de førstnævnte at reservere et ophold.
- 46 Det følger for det første heraf, at denne tjenesteydelse ydes mod betaling, og dette gælder, selv om det gebyr, der opkræves af Airbnb Payments UK, udelukkende opkræves hos lejeren og ikke også hos udlejer.
- 47 Dernæst, og for så vidt som kontakten mellem udlejer og lejer formidles via en elektronisk platform uden samtidig tilstedeværelse af på den ene side udbyderen af formidlingstjenesten og på den anden side udlejer eller lejeren, udgør denne formidlingstjeneste en tjeneste, der teleformidles ad elektronisk vej. På intet tidspunkt i processen til indgåelse af aftaler mellem på den ene side Airbnb Ireland eller Airbnb Payments UK og på den anden side udlejer eller lejeren kommer parterne i kontakt på anden måde end via den elektroniske Airbnb-platform.
- 48 Endelig ydes den pågældende tjeneste på individuel anmodning fra tjenestemodtagerne, idet den forudsætter såvel, at udlejer opretter et opslag på platformen, som at en lejer, der er interesseret i opslaget, afgiver en individuel forespørgsel.
- 49 En sådan tjenesteydelse opfylder således de fire kumulative betingelser, der er omhandlet i artikel 1, stk. 1, litra b), i direktiv 2015/1535, og udgør derfor principielt en »informationssamfundstjeneste« som omhandlet i direktiv 2000/31.
- 50 Således som parterne og de øvrige berørte, der har deltaget i den foreliggende sag, har gjort gældende, har Domstolen imidlertid fastslået, at selv om en formidlingstjeneste, som opfylder alle disse betingelser, i princippet udgør en tjenesteydelse, der er adskilt fra den efterfølgende tjenesteydelse, som den vedrører, og derfor skal kvalificeres som en »informationssamfundstjeneste«, forholder det sig anderledes, hvis det viser sig, at denne formidlingstjeneste udgør en integrerende del af en samlet tjeneste, hvor hovedelementet er en tjenesteydelse, der er omfattet af en anden retlig kvalificering (jf. i denne retning dom af 20.12.2017, Asociación Profesional Elite Taxi, C-434/15, EU:C:2017:981, præmis 40).
- 51 I det foreliggende tilfælde har AHTOP i det væsentlige hævdet, at den tjenesteydelse, som Airbnb Ireland leverer, udgør en integrerende del af en samlet tjeneste, hvis hovedelement består i en indkvarteringsydelse. For så vidt er AHTOP af den opfattelse, at Airbnb Ireland ikke nøjes med at formidle kontakt mellem to parter ved hjælp af den elektroniske Airbnb-platform, men tilbyder supplerende tjenesteydelser, der er kendetegnende for formidlingsvirksomhed i forbindelse med transaktioner vedrørende fast ejendom.
- 52 Selv om den formidlingstjeneste, som Airbnb Ireland yder, ganske vist tager sigte på at muliggøre udlejning af et indkvarteringssted, som ubestridt er omfattet af direktiv 2006/123, kan karakteren af relationen mellem disse tjenesteydelser imidlertid ikke begrunde, at kvalificeringen af formidlingstjenesten som »informationssamfundstjeneste« og dermed anvendelsen af direktiv 2000/31 på denne tjeneste forkastes.
- 53 En sådan formidlingstjeneste kan således adskilles fra selve transaktionen vedrørende fast ejendom, for så vidt som den ikke blot tager sigte på den umiddelbare gennemførelse af en indkvarteringsydelse, men snarere, på grundlag af en struktureret liste over de indkvarteringssteder, der er til rådighed på

den elektroniske Airbnb-platform, og som svarer til de kriterier, der er anvendt af de personer, der søger indkvartering af kortere varighed, at levere et redskab, der letter indgåelsen af aftaler om fremtidige transaktioner. Det er genereringen af en sådan liste, der er til fordel for både værter, der råder over indkvarteringssteder til leje, og personer, der søger denne form for indkvartering, som udgør det væsentligste kendetegn ved den elektroniske platform, som Airbnb Ireland driver.

- 54 I denne henseende udgør samlingen af tilbuddene efter en standardiseret opstilling, som er ledsaget af redskaber til søgning, lokalisering og sammenligning af disse tilbud, på grund af sin betydning en tjenesteydelse, der ikke kan anses for blot at være sekundær i forhold til en samlet tjenesteydelse, som er omfattet af en anden retlig kvalificering, nemlig en indkvarteringsydelse.
- 55 Desuden er en tjeneste som den, Airbnb Ireland yder, set fra såvel lejernes som udlejernes synspunkt, på ingen måde nødvendig for gennemførelsen af indkvarteringsydelser, idet begge råder over mange andre kanaler, der i nogle tilfælde har været til rådighed gennem lang tid, såsom ejendomsformidlingsbureauer, rubrikannoncer i papir- eller elektronisk form eller websteder vedrørende udlejning af fast ejendom. I denne henseende gør den blotte omstændighed, at Airbnb Ireland konkurrerer direkte med disse andre kanaler, idet selskabet til sine brugere, dvs. udlejere såvel som lejere, leverer en innovativ tjenesteydelse, der er baseret på særegenhederne ved handelsvirksomhed i informationsområdet, det ikke muligt at udlede, at denne tjenesteydelse er nødvendig med henblik på at yde en indkvarteringstjeneste.
- 56 Endelig fremgår det hverken af forelæggelsesafgørelsen eller af de oplysninger, der er indeholdt i de sagsakter, som Domstolen råder over, at Airbnb Ireland fastsætter eller begrænser de lejeløb, som forlanges af de udlejere, der anvender selskabets platform. Det stiller i det højeste et valgfrit hjælpemiddel med henblik på prissætning af deres lejemaal under hensyn til markedsgennemsnit hentet fra denne platform til rådighed for dem, idet ansvaret for fastsættelsen af lejen fuldt ud overlades til udlejer.
- 57 Det følger heraf, at en formidlingstjeneste som den, Airbnb Ireland yder, ikke som sådan kan anses for at udgøre en integrerende del af en samlet tjenesteydelse, hvis hovedelement er en indkvarteringsydelse.
- 58 Ingen af de øvrige ydelser, der er nævnt i denne doms præmis 19, kan, hverken samlet eller isoleret betraget, rejse tvivl om denne konstatering. Sådanne ydelser er derimod af sekundær karakter, eftersom de ikke for lejerne udgør et mål i sig selv, men et middel til at udnytte den formidlingstjeneste, der ydes af Airbnb Ireland, eller til at tilbyde indkvarteringsydelser på de bedst mulige betingelser (jf. analogt dom af 21.2.2008, Part Service, C-425/06, EU:C:2008:108, præmis 52, af 10.11.2016, Baštová, C-432/15, EU:C:2016:855, præmis 71, og af 4.9.2019, KPC Herning, C-71/18, EU:C:2019:660, præmis 38).
- 59 Dette gælder for det første den omstændighed, at Airbnb Ireland ud over den virksomhed, der består i at formidle kontakt mellem udlejere og lejere via den elektroniske Airbnb-platform, forsyner udlejerne med en skabelon, der definerer indholdet af deres tilbud, en valgfri fotograferingstjeneste for lejemalet såvel som en ordning med karaktergivning for udlejere og lejere, der er tilgængelig for fremtidige udlejere og lejere.
- 60 Sådanne redskaber er udtryk for den kollektive tankegang, der er kendetegnende for formidlingsplatforme og på den ene side indebærer, at personer, der efterspørger boliger, kan træffe et fuldt oplyst valg mellem de boliger, som udlejerne udbyder på platformen, og på den anden side, at udlejerne kan være fuldt informeret om seriositeten af lejere, som de måtte entrere med.
- 61 Dette gælder endvidere den omstændighed, at Airbnb Payments UK, et selskab i Airbnb-koncernen, står for opkrævningen af lejeløbet hos lejerne og derefter overfører det til udlejerne i overensstemmelse med den i denne doms præmis 19 nævnte fremgangsmåde.

- 62 En sådan fremgangsmåde for betaling, der er fælles for en lang række elektroniske platforme, udgør et redskab til sikring af transaktioner mellem udlejere og lejere, hvis eksistens ikke i sig selv kan ændre selve karakteren af formidlingstjenesten, navnlig når en sådan fremgangsmåde for betaling hverken direkte eller indirekte er ledsaget af en kontrol med priserne for indkvarteringsydelserne, således som det er fastslået i denne doms præmis 56.
- 63 Endelig bemærkes, at den omstændighed, at Airbnb Ireland tilbyder udlejerne en garanti for skader og en valgfri ansvarsforsikring, heller ikke kan ændre den retlige kvalificering af den formidlingstjeneste, der ydes af den nævnte platform.
- 64 Selv samlet betragtet danner de i denne doms præmis 59-63 omtalte ydelser, som leveres af Airbnb Ireland, hvad enten de er valgfrie eller ej, ikke grundlag for at rejse tvivl om, at den formidlingstjeneste, som dette selskab yder, kan adskilles, og dermed om, at den kan kvalificeres som »informationssamfundstjeneste«, idet de ikke væsentligt ændrer de særlige kendetegn ved denne tjenesteydelse. I denne henseende ville det i øvrigt være paradoksalt, at sådanne sekundære tillægsydelser, som en elektronisk platform leverer til sine kunder, bl.a. for at skille sig ud fra sine konkurrenter, uden at der foreligger yderligere oplysninger, kunne føre til en ændring af karakteren af og dermed den retlige kvalificering af denne platforms virksomhed, således som generaladvokaten har anført i punkt 46 i forslaget til afgørelse.
- 65 I modsætning til hvad AHTOP og den franske regering har gjort gældende, kan den måde, hvorpå en formidlingstjeneste som den, Airbnb Ireland yder, fungerer, endvidere ikke sidestilles med den form for formidlingsydelse, der gav anledning til dom af 20. december 2017, Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981, præmis 39), og af 10. april 2018, Uber France (C-320/16, EU:C:2018:221, præmis 21).
- 66 Ud over den omstændighed, at de nævnte domme indgår i den særlige kontekst for passagerbefordring i byområder, som er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 58, stk. 1, TEUF, og at de tjenesteydelser, som leveres af Airbnb Ireland, ikke kan sammenlignes med dem, der er omhandlet i de sager, som gav anledning til de domme, der er nævnt i den foregående præmis, kan der ikke på grundlag af de i denne doms præmis 59-63 anførte sekundære ydelser påvises et kontrolniveau som det, Domstolen fastslog i de nævnte domme.
- 67 Domstolen bemærkede således i disse domme, at Uber udøvede en afgørende indflydelse på betingelserne for den transportydelse, der leveredes af ikke-erhvervsdrivende chauffører, som gjorde brug af den applikation, som dette selskab havde stillet til deres rådighed (dom af 20.12.2017, Asociación Profesional Elite Taxi, C-434/15, EU:C:2017:981, præmis 39, og af 10.4.2018, Uber France, C-320/16, EU:C:2018:221, præmis 21).
- 68 De af den forelæggende ret anførte elementer, hvortil der er henvist i denne doms præmis 19, gør det imidlertid ikke muligt at fastslå, at Airbnb Ireland udøver en sådan afgørende indflydelse på betingelserne for levering af de indkvarteringsydelser, som selskabets formidlingstjeneste vedrører, eftersom Airbnb Ireland navnlig, således som det er fastslået i denne doms præmis 56 og 62, hverken direkte eller indirekte fastsætter den udlejningspris, som forlanges, lige så lidt som selskabet foretager en udvælgelse af udlejerne eller af de boliger, der udbydes til leje på dets platform.
- 69 På ovenstående baggrund skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 2, litra a), i direktiv 2000/31, der henviser til artikel 1, stk. 1, litra b), i direktiv 2015/1535, skal fortolkes således, at en formidlingstjeneste, der består i, ved hjælp af en elektronisk platform, mod betaling at formidle kontakt mellem potentielle lejere og professionelle eller ikke-professionelle udlejere, der udbyder ydelser i form af indkvartering af kortere varighed og samtidig også leverer en række ydelser, som er sekundære i forhold til denne formidlingsydelse, skal kvalificeres som en »informationssamfundstjeneste«, der er omfattet af direktiv 2000/31.

Det andet spørgsmål

Domstolens kompetence

- 70 Den franske regering har gjort gældende, at det er åbenbart, at Domstolen ikke har kompetence til at besvare det andet spørgsmål, for så vidt som den forelæggende ret har anmodet Domstolen om at træffe afgørelse om, hvorvidt Airbnb Irelands virksomhed er omfattet af Hogue-ovens materielle anvendelsesområde, og dermed fortolke fransk ret.
- 71 Det fremgår imidlertid af ordlyden af det andet spørgsmål, at den forelæggende ret ikke har anmodet Domstolen om at tage stilling til, om Hogue-loven finder anvendelse på Airbnb Irelands virksomhed, men om denne lov, som den har fastslået begrænser den frie udveksling af informationssamfundstjenester, kan gøres gældende over for Airbnb Ireland.
- 72 Et sådant spørgsmål, som er nært forbundet med den mulighed, der er tillagt medlemsstaterne i artikel 3, stk. 4, litra a), i direktiv 2000/31, for at fravige princippet om fri bevægelighed for informationssamfundstjenester og den forpligtelse for disse stater til at give Kommissionen og den omhandlede medlemsstat meddelelse om foranstaltninger, der krænker dette princip, som er fastsat i dette direktivs artikel 3, stk. 4, litra b), udgør et spørgsmål, der vedrører fortolkningen af EU-retten.
- 73 Domstolen har derfor kompetence til at besvare dette spørgsmål.

Formaliteten

- 74 Den franske regering har subsidiært gjort gældende, at den forelæggende rets andet spørgsmål ikke indeholder en fremstilling af grundene til, at denne ret har rejst tvivl om fortolkningen af direktiv 2000/31, og ikke angiver den sammenhæng, som den har konstateret mellem dette direktiv og Hogue-loven, idet den forelæggende ret ikke har fastslået, at Airbnb Irelands virksomhed er omfattet af Hogue-ovens materielle anvendelsesområde. Dette spørgsmål opfylder derfor ikke kravene i artikel 94 i Domstolens procesreglement og kan derfor ikke antages til realitetsbehandling.
- 75 I denne henseende fremgår det, som anført i denne doms præmis 30, af det andet spørgsmål, at den formidlingstjeneste, som Airbnb Ireland yder via den elektroniske Airbnb-plattform, ifølge den forelæggende ret er omfattet af denne lovs materielle anvendelsesområde.
- 76 Ved at påpege den nævnte lovs restriktive karakter for så vidt angår tjenesteydelser som den i hovedsagen omhandlede formidlingstjeneste og princippet om fri udveksling af tjenesteydelser i informationssamfundet, der er anerkendt i artikel 1 og 3 i direktiv 2000/31, og samtidig henvise til fortolkningsvanskeligheder med hensyn til dette direktiv for så vidt angår spørgsmålet, om en national lovgivning som Hogue-loven kan gøres gældende over for Airbnb Ireland, opfylder den forelæggende ret endvidere de mindstekrav, der er fastsat i procesreglementets artikel 94.
- 77 På denne baggrund kan det andet spørgsmål antages til realitetsbehandling.

Realiteten

- 78 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om den i hovedsagen omhandlede lovgivning kan gøres gældende over for Airbnb Ireland.

- 79 Dette spørgsmål knytter an til Airbnb Irelands argumentation vedrørende uforeneligheden af de i hovedsagen omtvistede bestemmelser i Hogue-Loven med direktiv 2000/31 og navnlig den omstændighed, at Den Franske Republik ikke har opfyldt betingelserne i dette direktivs artikel 3, stk. 4, for, at medlemsstaterne kan vedtage foranstaltninger, der begrænser den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester.
- 80 Det andet spørgsmål skal derfor forstås således, at det ønskes oplyst, om artikel 3, stk. 4, i direktiv 2000/31 skal fortolkes således, at en borger kan modsætte sig, at en medlemsstat foranstalter, der begrænser den frie bevægelighed for en informationssamfundstjeneste, som den pågældende yder fra en anden medlemsstat, anvendes over for vedkommende inden for rammerne af en straffesag, i forbindelse med hvilken der er fremsat et civilretligt erstatningskrav, når de nævnte foranstaltninger ikke opfylder alle de betingelser, der er fastsat i denne bestemmelse.
- 81 Det skal indledningsvis fastslås, at den i hovedsagen omhandlede lovgivning, således som den forelæggende ret har anført, er af restriktiv karakter i forhold til den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester.
- 82 Dels vedrører de krav, der er indeholdt i Hogue-Loven, og som er anført af den forelæggende ret, dvs. i det væsentlige forpligtelsen til at være i besiddelse af et erhvervsbevis, nemlig adgangen til at påbegynde udøvelse af aktivitet som leverandør af den tjeneste, der består i at formidle kontakt mellem værter, der råder over indkvarteringssteder, og personer, der efterspørger denne form for indkvartering, jf. artikel 2, litra h), nr. i), i direktiv 2000/31, og de falder ikke ind under nogen af de kategorier, der er udelukket i henhold til dette direktivs artikel 2, litra h), nr. ii). Dels finder de bl.a. anvendelse på tjenesteydere med hjemsted i andre medlemsstater end Den Franske Republik og gør dermed leveringen af disse tjenesteydelser i Frankrig vanskeligere.
- 83 I medfør af artikel 3, stk. 4, i direktiv 2000/31 kan medlemsstaterne træffe foranstaltninger til fravigelse af den frie udveksling af informationssamfundstjenester for en bestemt informationssamfundstjeneste, der henhører under det koordinerede område, på to betingelser, der er kumulative.
- 84 For det første skal den omhandlede restriktive foranstaltning i henhold til artikel 3, stk. 4, litra a), i direktiv 2000/31 være nødvendig for at sikre ufravigelige retsgrundsætninger, beskyttelse af folkesundheden, den offentlige sikkerhed eller beskyttelse af forbrugerne, den skal træffes over for en informationssamfundstjeneste, som faktisk krænker disse mål, eller som udgør en alvorlig og tungtvejende risiko for en krænkelse af disse, og den skal endelig stå i et rimeligt forhold til de nævnte mål.
- 85 For det andet skal den pågældende medlemsstat i henhold til dette direktivs artikel 3, stk. 4, litra b), andet led, inden den træffer de pågældende foranstaltninger, og uden at det berører retssager, herunder forudgående retsmøder og handlinger, der udføres i forbindelse med efterforskning af kriminalsager, have meddelt Kommissionen og den medlemsstat, på hvis territorium den omhandlede tjenesteyder er etableret, at den har til hensigt at træffe de pågældende restriktive foranstaltninger.
- 86 Hvad angår denne anden betingelse har den franske regering ikke bestridt, at Hogue-Loven hverken har givet anledning til, at Den Franske Republik har givet meddelelse til Kommissionen eller til den medlemsstat, hvor Airbnb Ireland er etableret, dvs. Irland.
- 87 Det skal i denne henseende indledningsvis bemærkes, at den omstændighed, at den nævnte lov blev vedtaget før ikrafttrædelsen af direktiv 2000/31, ikke kan indebære, at Den Franske Republik fritages for sin meddelelsespligt. Som generaladvokaten har anført i punkt 118 i forslaget til afgørelse, har EU-lovgiver ikke fastsat nogen undtagelsesbestemmelse, der tillader medlemsstaterne at opretholde foranstaltninger, der var gældende forud for dette direktiv, og som vil kunne begrænse den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester, uden at overholde de betingelser, der er fastsat herfor i nævnte direktiv.

- 88 Det skal derfor afgøres, om en medlemsstats tilsidesættelse af sin pligt til, inden den træffer de pågældende foranstaltninger, at meddele foranstaltninger, der begrænser adgangen til at levere informationssamfundstjenester fra en anden medlemsstat, som er fastsat i artikel 3, stk. 4, litra b), andet led, i direktiv 2000/31, medfører, at den pågældende lovgivning ikke kan gøres gældende over for borgerne, i lighed med de konsekvenser, der følger af en medlemsstats tilsidesættelse af sin forpligtelse til at give forudgående meddelelse om tekniske forskrifter, der er fastsat i artikel 5, stk. 1, i direktiv 2015/1535 (jf. i denne retning dom af 30.4.1996, *CIA Security International*, C-194/94, EU:C:1996:172, præmis 54).
- 89 I denne henseende skal det for det første bemærkes, at artikel 3, stk. 4, litra b), andet led, i direktiv 2000/31 fastsætter en præcis forpligtelse for medlemsstaterne til på forhånd at meddele Kommissionen og den medlemsstat, på hvis territorium den pågældende tjenesteyder er etableret, at de har til hensigt at træffe en foranstaltning, der begrænser den frie bevægelighed for denne informationssamfundstjeneste.
- 90 Ud fra et indholdsmæssigt synspunkt er forpligtelsen i henhold til denne bestemmelse således tilstrækkelig klar, præcis og ubetinget til, at den kan tillægges direkte virkning og dermed kan påberåbes af borgerne ved de nationale domstole (jf. analogt dom af 30.4.1996, *CIA Security International*, C-194/94, EU:C:1996:172, præmis 44).
- 91 For det andet er det ubestridt, at målet med direktiv 2000/31, således som det fremgår af dette direktivs artikel 3, stk. 2, sammenholdt med ottende betragtning til direktivet, er at sikre fri bevægelighed for informationssamfundstjenester mellem medlemsstaterne. Dette mål forfølges ved hjælp af en mekanisme til kontrol af foranstaltninger, der kan være til skade herfor, som gør det muligt for såvel Kommissionen som den medlemsstat, på hvis territorium udbyderen af den pågældende informationssamfundstjeneste er etableret, at påse, at disse foranstaltninger er nødvendige for at opfylde tvingende almene hensyn.
- 92 Som det fremgår af nævnte direktivs artikel 3, stk. 6, er Kommissionen, som det tilkommer hurtigst muligt at undersøge, om de anmeldte foranstaltninger er i overensstemmelse med EU-retten, desuden forpligtet til, såfremt den kommer til den konklusion, at de påtænkte foranstaltninger ikke er i overensstemmelse med EU-retten, at anmode den pågældende medlemsstat om at undlade at træffe disse foranstaltninger eller om straks at bringe allerede trufne foranstaltninger til ophør. Denne procedure gør det således muligt for Kommissionen at undgå, at hindringer for samhandelen i strid med EUF-traktaten vedtages, eller i hvert fald, at de opretholdes, bl.a. ved at foreslå ændringer til de omhandlede nationale foranstaltninger (jf. analogt dom af 30.4.1996, *CIA Security International*, C-194/94, EU:C:1996:172, præmis 41).
- 93 Som navnlig den spanske regering har anført, og som det fremgår af artikel 3, stk. 6, i direktiv 2000/31, fastsætter dette direktivs artikel 3, stk. 4, litra b), andet led, ganske vist, i modsætning til artikel 5, stk. 1, i direktiv 2015/1535, ikke formelt en standstill-forpligtelse for en medlemsstat, der har til hensigt at vedtage en foranstaltning, der begrænser den frie udveksling af en informationssamfundstjeneste. Som anført i denne doms præmis 89, skal den pågældende medlemsstat dog, medmindre der er tale om behørigt begrundede hastende tilfælde, på forhånd meddele Kommissionen såvel som den medlemsstat, på hvis territorium den pågældende tjenesteyder er etableret, at den har til hensigt at træffe en sådan foranstaltning.
- 94 Henset til de omstændigheder, som er anført i denne doms præmis 89-92, udgør den pligt til at give forudgående meddelelse, som er indført ved artikel 3, stk. 4, litra b), andet led, i direktiv 2000/31, ikke blot et oplysningskrav, der kan sammenlignes med det, som var omhandlet i den sag, der gav anledning til dom af 13. juli 1989, *Enichem Base m.fl.* (380/87, EU:C:1989:318, præmis 19-24), men et væsentligt processuelt krav, som begrundes, at ikke-anmeldte foranstaltninger, der begrænser den frie bevægelighed for informationssamfundstjenester, ikke kan gøres gældende over for borgerne (jf. analogt dom af 30.4.1996, *CIA Security International*, C-194/94, EU:C:1996:172, præmis 49 og 50).

- 95 For det tredje er det så meget desto mere begrundet at overføre den løsning, Domstolen nåede frem til i dom af 30. april 1996, *CIA Security International (C-194/94, EU:C:1996:172)*, vedrørende direktiv 2015/1535, på direktiv 2000/31, som den meddelelsespligt, der er fastsat i artikel 3, stk. 4, litra b), andet led, i direktiv 2000/31, således som Kommissionen med rette anførte i retsmødet, ikke – som den foranstaltning, der var omhandlet i den sag, der gav anledning til nævnte dom – tager sigte på at forhindre en medlemsstats vedtagelse af foranstaltninger, der falder inden for dennes kompetenceområde og kan påvirke den frie udveksling af tjenesteydelser, men at forhindre, at en medlemsstat griber ind i den principielle kompetence, som tilkommer den medlemsstat, hvor udbyderen af den pågældende informationssamfundstjeneste er etableret.
- 96 Det følger af det ovenstående, at en medlemsstats tilsidesættelse af sin forpligtelse i henhold til artikel 3, stk. 4, litra b), andet led, i direktiv 2000/31 til at give meddelelse om en foranstaltning, der begrænser den frie bevægelighed for en informationssamfundstjeneste, som leveres af en erhvervsdrivende, der er etableret på en anden medlemsstats område, medfører, at den nævnte foranstaltning ikke kan gøres gældende over for borgerne (jf. analogt dom af 30.4.1996, *CIA Security International, C-194/94, EU:C:1996:172*, præmis 54).
- 97 I denne henseende skal det endvidere bemærkes, at den omstændighed, at en ikke-anmeldt foranstaltning, der begrænser den frie bevægelighed for en informationssamfundstjeneste, ikke kan gøres gældende, i lighed med, hvad der gælder for tekniske forskrifter, der ikke er blevet meddelt af en medlemsstat i overensstemmelse med artikel 5, stk. 1, i direktiv 2015/1535, kan påberåbes ikke blot i forbindelse med en straffesag (jf. analogt dom af 4.2.2016, *Ince, C-336/14, EU:C:2016:72*, præmis 84), men også i en sag mellem private parter (jf. analogt dom af 27.10.2016, *James Elliott Construction, C-613/14, EU:C:2016:821*, præmis 64 og den deri nævnte retspraksis).
- 98 I en sag som den i hovedsagen omhandlede, hvor en borger i forbindelse med en sag for en straffedomstol over for en anden borger har fremsat krav om erstatning for skade, der er indtrådt som følge af den lovovertrædelse, der ligger til grund for strafforfølgningen, medfører medlemsstatens tilsidesættelse af sin forpligtelse til at give meddelelse om denne lovovertrædelse i henhold til artikel 3, stk. 4, litra b), andet led, i direktiv 2000/31, at den nationale foranstaltning, der fastsætter nævnte overtrædelse, ikke kan gøres gældende over for den retsforfulgte borger, og at den pågældende kan påberåbe sig denne tilsidesættelse i forbindelse med ikke blot den strafferetlige forfølgning, der er indledt mod vedkommende, men ligeledes i forbindelse med det erstatningskrav, der er fremsat af en borger, der er indtrådt i straffesagen som civil part.
- 99 Henset til, at Den Franske Republik ikke har givet meddelelse om Hogue-Loven, og til den kumulative karakter af de i artikel 3, stk. 4, i direktiv 2000/31 fastsatte betingelser, der er henvist til i denne doms præmis 84 og 85, må det konstateres, at denne lov under alle omstændigheder ikke kan finde anvendelse på en borger, der befinder sig i en situation som den, som Airbnb Ireland befinder sig i i tvisten i hovedsagen, uanset om denne lov opfylder de øvrige betingelser, der er fastsat i denne bestemmelse.
- 100 På ovenstående baggrund skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 3, stk. 4, litra b), andet led, i direktiv 2000/31 skal fortolkes således, at en borger kan modsætte sig, at en medlemsstats foranstaltninger, der begrænser den frie bevægelighed for en informationssamfundstjeneste, som den pågældende yder fra en anden medlemsstat, anvendes over for vedkommende inden for rammerne af en straffesag, i forbindelse med hvilken der er fremsat et civilretligt erstatningskrav, når de nævnte foranstaltninger ikke er blevet meddelt i overensstemmelse med denne bestemmelse.

Sagsomkostninger

¹⁰¹ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 2, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked («direktivet om elektronisk handel»), som henviser til artikel 1, stk. 1, litra b), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535 af 9. september 2015 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester, skal fortolkes således, at en formidlingstjeneste, der består i, ved hjælp af en elektronisk platform, mod betaling at formidle kontakt mellem potentielle lejere og professionelle eller ikke-professionelle udlejere, der udbyder ydelser i form af indkvartering af kortere varighed og samtidig også leverer en række ydelser, som er sekundære i forhold til denne formidlingsydelse, skal kvalificeres som en »informationssamfundstjeneste«, der er omfattet af direktiv 2000/31.
- 2) Artikel 3, stk. 4, litra b), andet led, i direktiv 2000/31 skal fortolkes således, at en borger kan modsætte sig, at en medlemsstats foranstaltninger, der begrænser den frie bevægelighed for en informationssamfundstjeneste, som den pågældende yder fra en anden medlemsstat, anvendes over for vedkommende inden for rammerne af en straffesag, i forbindelse med hvilken der er fremsat et civilretligt erstatningskrav, når de nævnte foranstaltninger ikke er blevet meddelt i overensstemmelse med denne bestemmelse.

Underskrifter